

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura



NOMÉS UNA VEGADA

Marta Buchaca



18/10/18
— 04/11/18

Funcions amb
audiodescripció
i subtitulació
27 i 28/10/18

Sala Petita
+12 anys

Durada
1 hora i 30 minuts,
sense entreacte

#nomésunavegada
#laculturaensfacréixer

Direcció
Marta Buchaca

Escenografia
Sebastià Brosa

Vestuari
Miriam Compte

Vestuari d'Anna
Alarcón
Txell Miras

Il·luminació
David Bofarull

Composició musical
Clara Peya

Ajudant de direcció
Xavi Buxeda

Ajudanta de vestuari
Beatriz González

Assessorament en
violència masclista
Marta Mariñas López
Carol Palau Oltra
Sonia Muñoz Serrano

Assessorament
teràpèutic
Juan Carlos Jiménez

Col·laboració
al vestuari
de Bernat Quintana
Josep Abril

REPARTIMENT
Anna Alarcón
Eva

Maria Pau Pigem
Laura

Bernat Quintana
Pau

EQUIPS TÈCNICS
I DE GESTIÓ
DE LA COMPANYIA

Comunicació
Anna Aurich

Producció executiva
Xavi Buxeda

Producció
La Pocket i
Grec 2018 Festival
de Barcelona

Distribució
de l'espectacle
Bitò Produccions

Agraïments
Marc Comes
José Pérez
Pepe Far
Mobles Alarcón
Imma Sust
Mercè Ordovás
Jaqués

Vols saber-ne més?

Escaneja el codi QR o ves a www.tnc.cat
i hi trobaràs materials complementaris i altres
enllaços d'interès:



Buchaca, Marta. Presentació de l'obra.

Mariñas López, Marta. «Pròleg» a l'edició
de *Només una vegada*, Arola Editors / TNC,
2018.

Jordi Galceran, «La veu pròpia», pròleg a
Teatre reunit (2006-2018) de Marta Buchaca,
Arola Editors / TNC, 2018.

—

Publicacions Arola Editors i TNC
Només una vegada i *Teatre reunit*
(2006-2018) de Marta Buchaca

Llibret d'estrena a 3 €
(En venda al personal de sala mentre
l'espectacle estigui en cartell
o fins a exhaurir-ne les existències)

Marta Buchaca,
Autora i directora

Només una vegada neix quan, un dia, em plantejo: què passaria si, després d'anys d'estabilitat i seguretat, el meu company

m'aixequés la mà? Si em clavés una bufetada? Si perdés els papers i m'apallissés? La resposta és ràpida i visceral: el deixaria. Però, i si la pallissa ve donada perquè jo he fet una cosa mal feta? Perquè jo li he fet mal? Perquè li he faltat al respecte com mai abans? Perquè he traït tot el que havíem construït durant tots aquests anys? Aquí, la resposta no és ni immediata ni evident. Sobretot si, just després, ell se'n penedeix, em demana perdó, i em jura que no ho farà mai més. Per què no l'hauria de creure? Si no ho havia fet mai abans, per què ho hauria de repetir?

Pensem que la violència és quelcom que passa als altres, que estem lliures de les seves urpes, però, com en podem estar tan segurs? Jo puc afirmar que no soc una persona violenta, però... I si algú fa mal al meu fill? Continuaria sent tan pacífica, llavors?

La violència, en general, és una característica més masculina que femenina. El 95% d'homicides a tot el món són homes. El 5% restant són dones i aquestes, generalment, maten en defensa pròpia.

El 95% d'homicides a tot el món són homes. El 5% restant són dones i aquestes, generalment, maten en defensa pròpia.

Això és, sens dubte, l'herència d'una societat patriarcal que, des de sempre, atribueix la força a l'home i la debilitat a la dona.

Ja des de ben petits ens ensenyen que els nens han de jugar amb pistoles i soldats i les nenes amb nines i a papes i mames. I aquesta és una empremta difícil d'esborrar. Fa segles que els gèneres tenen unes característiques atribuïdes de les quals és molt difícil fugir-ne: la dona, dòcil, submissa i afectuosa. L'home, ambiciós, fort, agressiu i violent, si és necessari.

Aquests rols heretats d'una societat patriarcal ancestral, evidentment, tenen les seves conseqüències en les relacions amoroses. Així, hem normalitzat relacions de poder en la parella que perpetuen aquests rols i que mantenen la dona en un lloc inferior a l'home. I, segurament, el pitjor de tot és que ens sembla tan normal que, moltes vegades, ni ens n'adonem.

Marta Mariñas López, «Pròleg» a l'edició de *Només una vegada*, de Marta Buchaca. Arola Editors / TNC, 2018

«Només una vegada». A vegades necessitem creure que no és tan greu. Només ha estat una vegada, una

única vegada. Un fet puntual. Aïllat. Mirem la realitat amb el filtre dels colors que la fan més bella, que la disfressen, que la justifiquen. Combinem les peces fent que encaixin, generant la imatge perfecta. No volem trencar el nostre puzzle, la nostra imatge. Ens estimem les peces, tenim por de no saber jugar a una altra cosa. Però mirar la realitat amb vels sovint genera plecs, arrugues, que acaben arrugant-nos a nosaltres mateixes.

Quantes vegades hem obviat o amagat fets que ens han ferit, perquè ens fa vergonya (aliena, aquella que es genera en creure que el que fa l'altra també ens identifica a nosaltres), per la por al judici extern, o perquè no obviar-los comportaria desmuntar el puzzle? Però, on és el límit? Què és el que podem permetre només una vegada?

«Si només fem les coses una vegada, no tenen valor?» pregunta la Laura, la terapeuta, al Pau i a l'Eva.

Però què hi ha darrere d'aquesta única vegada?

L'autora ens mostra amb valentia i profunditat com



funcionen les dinàmiques que operen en una relació en la qual s'exerceix la violència masclista. Fa visible el funcionament de la violència psicològica i com allò que passa només una vegada (l'agressió física) és la punta d'un iceberg que amaga moltes altres violències al darrere. En definitiva, presenta clarament l'escalada de la violència masclista.

L'obra evidencia com la subjectivitat que es dona dins d'una relació de parella obstaculitza la identificació d'aquesta violència, i arriba a normalitzar conductes de maltractament psicològic.

Veiem com actua el mecanisme de la culpabilitat en una relació de violència; com el sentiment de culpa pot operar, justificant-nos a nosaltres mateixes, allò que mai justificàrem si li passés a una altra.

Contribueix a desmuntar les estratègies que perpetuen la violència masclista, trencant amb els estereotips que la sostenen. L'autora ens mostra que la violència masclista no és una qüestió de classe, ni de coneixements, sinó que es dona en tota la societat, en tots els estrats, s'escola per totes les esclertes, i mostra com els processos de socialització generen grans dificultats a l'hora de poder identificar aquesta violència.

L'autora desmunta l'estereotip de «dona maltractada», que és utilitzat pel mecanisme social patriarcal, per fer invisible i mantenir la violència masclista. *Només una vegada* confronta amb coratge la construcció social, i posa davant del

La violència és només responsabilitat de qui l'exerceix, i cap acte o conducta justifica la violència masclista.

públic una realitat quotidiana, però emmascarada: dones de qualsevol classe social, de qualsevol nivell cultural, fortes, amb tot tipus de bagatge vital, patim violència masclista, i ens costa identificar-la i ens costa reconèixer-la en nosaltres mateixes i al nostre voltant. Perquè ens han ensenyat que les que viuen violències masclistes són víctimes, són submises, que les que viuen violència són unes altres, les allunyades de nosaltres, de nosaltres que som totes, i aquelles, les altres, les que viuen violència masclista, segons l'estereotip, responen a una descripció irreal. Una



descripció falsa. I així es manté el secret, que alimenta contínuament que passi una vegada i una altra.

A través del personatge de l'Eva, podem veure, també, la perversió del mecanisme d'aquest estereotip, com, efectivament, tot i ser una dona amb poder, forta, amb presència, l'impacte de la violència fa que vagi minvant la seva fortalesa, la seva presència, i acabi d'alguna manera quasi responnent a l'estereotip. És a dir, la fragilitat, la vulnerabilitat, no és causa sinó conseqüència de la violència.

(Val a dir que absolutament totes les dones a qui he tingut el regal d'acompanyar en el seu procés de recuperació de la violència viscuda han estat dones d'una fortalesa incommensurable amb la qual han pogut reconnectar en algun moment.)

A *Només una vegada* es pot detectar, també, en el tercer acte, el *cicle de la violència* complet: es mostra una *fase de tensió*, en què el Pau, un home culte, intel·ligent, seductor i manipulador, es mostra empenyat, irònic, sarcàstic; minuts més tard, apareix una *fase d'explosió* en què el Pau humilia, culpabilitza i escriu l'Eva, és a dir, exerceix violència; per, finalment, arribar a la *fase de lluna de mel o reconciliació*, en la qual, d'alguna manera, torna a apropar-se a ella i apel·la a la complicitat. Aquest cicle es dona contínuament i amb moltes temporalitats diferents en les relacions de violència, i genera sentiments de molta confusió, i dubtes; estat en el qual es troba l'Eva cap al final de l'obra.

L'autora ens deixa un missatge molt clar, al llarg de tota l'obra: la violència és només responsabilitat de qui l'exerceix, i cap acte o conducta justifica la violència masculista.

ACTIVITATS
— NOMÉS UNA VEGADA

Col·loqui amb Marta Mariñas

Sala Petita

26/10/18, després de la funció

ESPECTACLES EN CARTELL
I PROPERES ESTRENES

04/10/18 — 11/11/18

Els Jocs Florals de Canprosa

Santiago Rusiñol

Sala Gran

24/10/18 — 18/11/18

Kassandra

Sergio Blanco

Sala Tallers

10/11/18 — 11/11/18

Cartografía de una desaparición

Sergio Blanco

Sala Petita

15/11/18 — 18/11/18

La nit de Catalina Homar

+ Les darreres paraules

José Carlos Llop i Carme Riera

Sala Petita

CAFETERIA
RESTAURANT
DEL TNC

Àmplia varietat de *montaditos* i entrepans. Tapes per compartir que canvien segons mercat. En els espectacles amb entreacte, menú Express, Bon Vivant i Bon Vivant Vegà per trobar-s'ho tot a punt a l'entreacte (imprescindible reserva prèvia). Reserves: 933 065 729.



Fotos: Xavi Buxeda
Disseny: Forma
DL B 24429-2018

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors



Benefactors



Col·laboradors

